

LAUSUNTO

HY/651/00.13.00/2020

24.3.2020

Opetusministeriölle

Viite: VN/2837/2020-OKM-1

Lausunto koulutusvastuiden muuttamista koskevista esityksistä

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa koulutusvastuiden muuttamista koskevista esityksistä, jotka yliopistot ovat tehneet osana ministeriön ja yliopistojen välisiin sopimuskauden 2021–2024 neuvotteluihin valmistautumista.

Yliopistolain (558/2009) 7 §:n 3 momentin mukaan yliopistoissa suoritettavista tutkinnoista, tutkintojen tavoitteista, opintojen rakenteesta ja muista opintojen perusteista sekä siitä, mitä tutkintoja kussakin yliopistossa voidaan suorittaa (koulutusvastuu), säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Koulutusvastuun tarkemmasta jakautumisesta yliopistojen kesken säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella, joka valmistellaan yhteistyössä yliopistojen kanssa. Yliopistojen voimassa olevista koulutusvastuista on säädetty yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä (794/2004, muut. 1295/2019 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20191295>) sekä yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä annetussa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1451/2014, muut. 896/2019 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190896>).

Suomalaisen yliopistokoulutuksen laadun ja tehokkuuden edellytys ovat hyvin resurssoidut ja riittävän vahvat koulutuksen yksiköt, jotka kytkeytyvät koulutusalan kannalta relevanttiin tutkimukseen. Tällä hetkellä yliopistot tekevät omat koulutusvastuun muutosesityksensä useimmiten ilman yhteistä keskustelua, valtakunnallista kokonaistarkastelua sekä kielipoliittisia näkökulmia. Helsingin yliopisto pitää tärkeänä kehittämisalueena yhteistä prosessia, jossa keskustellaan ja sovitaan valtakunnallisesta koulutusvastuiden jaosta, yhteistyöstä ja yliopistojen profiloitumisesta ministeriön ja yliopistojen kesken.

Erityispedagogiikan ja erityisopettajakoulutuksen koulutusvastuu

Helsingin yliopisto tunnistaa kasvaneen tarpeen erityispedagogiselle osaamiselle kouluissa ja yhteiskunnassa ja toteaa, ettei pysty vastaamaan etenkin Lapin alueellisiin tarpeisiin. Helsingin yliopisto kannattaa Lapin yliopiston ja Tampereen yliopiston esityksiä erityispedagogiikan alalla ja erityisopettajakoulutuksessa.

Tekniikan koulutusvastuu

Jyväskylän yliopisto on esittänyt tekniikan koulutusvastuuta tieto- ja viestintätekniikan alalle. Helsingin yliopisto tunnistaa esityksen merkityksen IT-alan suureen koulutustarpeeseen vastaamisessa. Helsingin yliopistossa, ja useassa muussa Suomen ei-tekniillisessä yliopistossa, annetaan myös tietojenkäsittelytieteen ja informaatioteknologian koulutusta, joka on sisällöltään käytännössä samalaista kuin Jyväskylän yliopiston informaatioteknologian koulutus. Vastaava käytäntö pitäisi olla johdonmukaisesti mahdollista myös muissa yliopistoissa, joissa opetetaan IT-alaa. Tekniikan alan koulutusvastuu monialaisissa yliopistoissa mahdollistaisi mm. laajapohjaiset aineyhdistelmät tutkimuksissa sekä entistä laajemman rekrytointipohjan ylempiin korkeakoulututkintoihin yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa.

Psykologian koulutusvastuu

Helsingin yliopisto ei pidä perusteltuna Oulun yliopiston esitystä laajentaa psykologian koulutusvastuuta. Mikäli tarve koulutuspaikkojen lisäämiselle tosiasia on, tulisi selvittää, mikä olisi koulutustarpeiden, alueellisten tarpeiden ja niukkenevien resurssien käytön kannalta paras tapa lisätä opiskelupaikkoja. Uuden yksikön perustamisen rinnalla tulisi arvioida mahdollisuuksia lisätä aloituspaikkoja jo olemassa oleviin yliopistoihin. Aloituspaikkojen lisäyksiä tukisi psykologian perustutkintojen saaminen mukaan STM:n koulutuskorvausjärjestelmään, niin että sote-alueita voitaisiin tukea harjoittelujen ja kliinisten jaksojen toteutuksessa yhdessä yliopistojen kanssa.

Psykologian oppiaine on yksi suosituimmista oppiaineista maassamme. Keskimäärin 5 % hakijoista saa opiskelupaikan. Etelä-Suomen kasvukeskuksista tulee muualle Suomeen opiskelemaan runsaasti opiskelijoita. Helsingin yliopisto korostaa, että yhteisvalintaan perustuvassa opiskelijavalintajärjestelmässä on jatkossakin todennäköistä, että pohjoisesta kotoisin olevien opiskelupaikan saaneiden määrä tulee olemaan prosentuaalisesti katsottuna aiemman määrän tasolla, eikä näin ollen koulutusvastuun laajentaminen takaa laillistettujen psykologien sijoittumista töihin tietylle alueelle.

Psykologian koulutuksessa on tärkeää taata opetukselle riittävät resurssit, jotta jatkossakin on mahdollisuus tuottaa laadukasta koulutusta terveydenhuoltoalan osaajaryhmälle. Helsingin yliopisto pitääkin ehdottoman tärkeänä, että uuden koulutuksen suunnitelmat tehdään hyvässä yhteydessä psykologien valtakunnallisen yliopistoverkoston, Psykonetin, kanssa. Psykonet on valtakunnallinen yliopistoverkosto, joka tuottaa perusopintoja, koordinoi erikoispsykologikoulutusta ja valtakunnallista tohtoriopiskelijoiden verkostoa. Koulutuksen kehittämistyö, yhteistyön ja työnjakojen toteutuminen sekä valtakunnallisten koulutukseen kohdennettujen resurssien arviointi kokonaisvaltaisesti on kaikkien etu ja laadukkaasti koulutuksen tae. Psykonetin päätehtävä on asiantuntijuuden jakaminen ja psykologian alan opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen. Jokainen yhteistyöverkoston yliopisto on sitoutunut tähän yhteistyöhön, joka realisoituu muun muassa kanavoimalla yhteisesti opetuksen resursseja.

Logopedian koulutusvastuu

Helsingin yliopisto ei pidä perusteltuna Itä-Suomen yliopiston esitystä laajentaa logopedian koulutusvastuuta. Yliopisto ei pidä tarkoituksenmukaisena uuden pienen koulutuksen aloittamista. Koulutusvastuun laajentaminen hajauttaisi alan jo nykyisellään niukkoja resursseja ongelmallisella tavalla. Logopedian alan valtakunnallisessa yhteistyössä on pyritty siihen, että Suomessa puheterapeuttikoulutuksen saaneiden ammattihenkilöiden koulutus on vertailukelpoista ja laatu korkea. Puheterapiapalvelujen tulee olla tieteelliseen näyttöön perustuvia. Tämä tarkoittaa sitä, että puheterapeutteja tulee kouluttaa yksiköissä, joissa on valmiudet tuottaa alan tutkimusta ja siihen perustuvaa opetusta.

Valtakunnallinen puheterapeuttipula näkyy alan rekrytoinneissa. Logopedian tieteenalalla akateemisesti ansioituneita tekijöitä on vielä vähän. Nämä henkilöt ovat jo pääsääntöisesti kiinnitettynä olemassa oleviin koulutusohjelmiin tai muihin asiantuntijatehtäviin. Lähialojen ansioituneita tutkijoita sekä väitös- ja post doc vaiheen tutkijoita ja klinisiä asiantuntijoita voidaan käyttää apuna koulutuksessa olemassa olevissa yksiköissä, joiden johdossa on logopedian tieteenalalla ansioituneita professoreita. Uuden koulutusohjelman perustamiseen he ovat kuitenkin riittämätön ratkaisu.

Itä-Suomen yliopiston edustajat eivät ole olleet yhteydessä Helsingin yliopiston logopedian koulutukseen eikä logopedian opetus- ja tutkimusverkosto Logonetiin (jonka puheenjohtajuus Helsingin yliopistossa) uutta koulutusta suunniteltaessa.

Puheterapeuttipula koskee koko valtakuntaa, ei ainoastaan Itä-Suomea. Harkittava vaihtoehto olisi vahvistaa olemassa olevia yksiköitä ja kasvattaa nykyisten yksiköiden opiskelijamäärää (tämänhetkinen sisäänotto Helsingin yliopistossa 25 uutta opiskelijaa/vuosi). Se, että puheterapeutteja koulutettaisiin Itä-Suomessa, ei takaisi opiskelijoiden jäämistä töihin alueelle. Muuttoliikenteeseen vaikuttavat monet asiat, kuten alueen työpaikkojen vetovoimaisuus. Olemassa olevista koulutusohjelmista on kuitenkin siirtynyt opiskelijoita myös Itä-Suomeen. Nykyiset koulutukset ovat halukkaita sopimaan laajemmasta harjoitteluyhteistyöstä puheterapeuttipulasta kärsivien alueiden klinisen kentän kanssa.

Farmasian koulutusvastuu

Helsingin yliopisto ei pidä perusteltuna Åbo Akademin farmasian alan (proviisori) koulutusvastuiden laajentamista. Yliopisto vastustaa laajennusta erilliskorjausena ja ehdottaa pyrkimistä kokonaisratkaisuun koulutusmäärästä alan koulutusta antavien yliopistojen yhteistyössä, koska apteekki-alalla on jo nyt työvoimapulaa, mikä tulee pahenemaan mikäli apteekki-alaa vapautetaan.

Åbo Akademin farmaseuttipinnoissa vuosikurssin kooksi on suunniteltu 25 opiskelijaa, joista 15 jatkaisi proviisoriopintoihin. Tämä vähentäisi merkittävästi työelämään tulevien ruotsinkielisten farmaseuttien määrää, mikä on täysin ristiriidassa työelämän tarpeiden kanssa. Proviisoreista ei ole työmarkkinoilla puutetta, mutta farmaseuteista on. Åbo Akademin esityksessä olevat tiedot nykyisistä proviisoriopiskelijoiden määristä ovat virheelliset. Åbo Akademin mukaan tällä hetkellä proviisorikoulutukseen otetaan Suomessa vuosittain 85 opiskelijaa. Ajantasainen sisäänottomäärä on 115 opiskelijaa (HY 40 + 20 ja UEF 45 + 10).

Kokonaisluvultaan pientä proviisoriopiskelijamäärää ei Suomessa kannata hajauttaa useaan eri yliopistoon. Hyvää asiantuntijuutta tuottava ja pedagogisesti korkeatasoinen maisteritason koulutus vaatii riittävää resursointia. Helsingin yliopisto on vastannut tähän tarpeeseen muuttamalla kaksi vakituista tehtävää (1 professori, 1 yliopistonlehtori) ruotsinkieliseksi. Åbo Akademi ehdottaa omaksi vahvuusalueekseen etenkin teollisuusfarmasiaa. Helsingin yliopistossa on erikoistumiskoulutuksen ansiosta jo olemassa olevaa erittäin vahvaa osaamista myös tällä alueella.

Åbo Akademin esityksessä ei välity Helsingin yliopistossa tehty viime vuosien määrätietoinen työ ruotsinkielisen koulutuksen vahvistamiseksi. Farmasian tiedekunnassa on mahdollisuus ruotsinkieliseen työskentelyyn huomattavasti laajemmin kuin vain tenttivastausten ja tehtävien kirjoittamisessa ruotsiksi. Kaksikielistä koulutusta on kehitetty aktiivisesti viimeisen kolmen vuoden aikana.

Farmasian tiedekunnassa on mm. kaksikielisyystyöryhmä, jonka opettajajäsenet pohtivat ja toteuttavat koko ajan uusia tapoja lisätä ruotsinkielisen opetuksen määrää. Kehitettyjä hyviä käytäntöjä on jaettu esimerkkinä myös muiden tiedekuntien käyttöön. Kaksikielisen asiantuntijaosaamisen rakentaminen on huomioitu jatkumona läpi kummassakin koulutusohjelmassa ja erilaisissa opetusmenetelmissä. Ammattiterminologian kehittymistä tuetaan farmaseutin opinnoissa sekä luento-opetuksessa (ruotsinkielisiä luentoja, ammattitermit luentokalvoissa ruotsiksi) että harjoitustöissä (harjoitustyömaterialit kummallakin kielellä), ja tuki alkaa jo orientaatioviikolla, jossa käynnistyy ruotsinkielinen tuutoriryhmätyöskentely.

Proviisorin koulutusohjelmassa neljännen vuoden kaikille opiskelijoille yhteisessä opetuksessa on myös ruotsiksi työskentelevä ryhmä, joka mm. esittelee erilaisia tehtäviä ja myös opponoi ruotsiksi. Ryhmä on toteutunut jo useampana vuonna ja ryhmässä on joka vuosi työskennellyt myös äidinkieltään suomea puhuvia opiskelijoita. Koulutusohjelman tavoitteena on tukea kaksikielisesti professaorissa työskentelemään kykeneviä (ei ainoastaan tarjota ruotsinkielistä opetusta äidinkielenään ruotsia puhuville).

Koulutusohjelmat ovat yhteistyössä koonneet tarjolle erityisesti farmasian opiskelijoille soveltuvia ruotsinkielisiä kursseja. Helsingin yliopiston monitieteinen tarjonta on opiskelijoiden käytettävissä: valinnaisia kursseja farmasian koulutusalaan lähellä olevista aloista, kuten biotieteet, terveystieteet, lääketiede, liiketalous. Läheisiltä tieteenaloilta kootut kurssit tukevat myös farmasian ruotsinkielisen asiantuntijaosaamisen kehittymistä. Valinnaisuutta on etenkin proviisorin opinnoissa huomattavan paljon ja tämä mahdollistaa opintojen suorittamisen laaja-alaisesti, myös kielinäkökulmat huomioiden.

Oikeustieteen koulutusvastuu

Helsingin yliopisto vastustaa Åbo Akademin oikeustieteen alan koulutusvastuiden laajentamista. Yliopiston lausunnon liitteenä ovat oikeustieteellisen tiedekunnan tarkemmat perustelut ja taustatiedot.

Åbo Akademin esityksen toteutuminen heikentäisi radikaalisti Helsingin yliopiston erityisasemaa kaksikielisenä yliopistona. Se johtaisi tarpeettomaan kilpailuun pienen maan vähistä opetusresursseista ja epäterveeseen kilpailuun opiskelijoista ja opettajista ja sitä kautta väistämättömään koulutuksen laadun heikkenemiseen molemmissa yliopistoissa. Ruotsinkielisen juristikoulutuksen jakautumisesta kahteen yksikköön seuraa myös se, että ruotsin kieltä taitavien erityiskohtelusta opiskelijavalinnoissa joudutaan luopumaan.

Kaksikielisenä yliopistona Helsingin yliopisto on huolehtinut siitä, että ruotsin kieltä taitavia oikeustieteen maistereita, lisensiaatteja ja tohtoreita on koulutettu riittävä määrä maamme tarpeisiin. Toisin kuin Åbo Akademin hakemuksessa väitetään Helsingin yliopistossa voi suorittaa oikeustieteen alan tutkintoja joko täysin suomen kielisenä tai ruotsin kielisenä taikka kaksikielisenä tutkintona. Lisäksi oikeustieteellinen tiedekunta tarjoaa maisterikoulutuspaikan puolelle Åbo Akademin oikeusnotaareista.

Joka vuosi oikeustieteellisen tiedekunnan aloituspaikoista runsaat 10 % on varattu ruotsinkielisille opiskelijoille. Aloituspaikkoja on sekä Helsingissä että Vaasassa. Lisäksi huomattava osa opiskelijoistamme suorittaa kaksikielisen tutkinnon. Kaksikielisen tutkinnon suorittaneet oppivat opintojensa

aikana myös suomenkielisen juridisen terminologian ja he pystyvät valmistuttuaan toimimaan ongelmitta sekä ruotsin- että suomenkielisissä oikeudellisissa tehtävissä. Näillä osaajilla on kova kysyntä hallinnon, tuomioistuinlaitoksen ja elinkeinoelämän palvelukseen.

Tietojemme mukaan Suomessa ei ole pulaa ruotsinkielisistä juristeista. Sen sijaan maassamme tarvitaan ruotsia nykyistä paremmin osaavia juristeja. Noin kolmasosa Vaasan vuosittaisista opiskelupaikoista (35-40) varataan ruotsinkielisille opiskelijoille. Vuodesta 2010 lähtien opiskelijat ovat voineet suorittaa siellä sekä oikeusnotaarin että oikeustieteen maisterin opinnot.

Vaasan yksikön toiminnan avulla on pystytty takaamaan, että tuomarin ja muihin tehtäviin on riittänyt ruotsin kieltä taitavia henkilöitä varsinkin Vaasan seudulle ja Pohjanmaan ruotsinkielisille alueille.

Jos kuitenkin arvioidaan, että ruotsinkielisiä maistereita tarvitaan lisää, Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta on valmis suuntaamaan osan lähivuosina siltä edellytettävästä opiskelupaikkojen lisäyksestä ruotsinkieliseen koulutukseen ja sen Vaasan yksikköön. Oikeustieteellinen tiedekunta on myös valmis kasvattamaan Åbo Akademista oikeusnotaariksi valmistuneille tarkoitettua kiintiötä niin, että enemmän kuin puolelle sieltä vuosittain valmistuville varataan mahdollisuus opiskella oikeustieteen maisteriksi Helsingin yliopistossa.

Rehtori

Jari Niemelä

Palvelupäällikkö

Päivi Pakkanen

LIITTEET

Oikeustieteellisen tiedekunnan kanta Åbo Akademian ruotsinkieliseen maisterikoulutukseen

Taulukko: Helsingin yliopiston suomen- ja ruotsinkielinen oikeustieteellinen koulutus Helsingissä ja Vaasassa

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallintajärjestelmässä.

Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanta Åbo Akademin ruotsinkieliseen maisterikoulutukseen

Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta vastustaa Åbo Akademin oikeustieteen alan koulutusvastuiden laajentamista.

Åbo Akademin oikeustieteen alan maisteri-, lisensiaatti- ja tohtorikoulutusvastuiden muuttamista koskevan esityksen toteutuminen heikentäisi radikaalisti Helsingin yliopiston erityisasemaa kaksikielisenä yliopistona. Se johtaisi tarpeettomaan kilpailuun pienen maan vähistä opetusresursseista, epäterveeseen kilpailuun opiskelijoista ja opettajista ja sitä kautta väistämättömään koulutuksen laadun heikkenemiseen molemmissa yliopistoissa.

Ruotsinkielisen juristikoulutuksen jakautumisesta kahteen yksikköön seuraa myös se, että ruotsin kieltä taitavien erityiskohtelusta opiskelijavalinnoissa joudutaan luopumaan. Tämän tiedetään johtavan ruotsinkieltä äidinkielenä taitavien juristiopiskelijoiden määrän automaattiseen laskuun ja siten ruotsinkielisen väestönosan kielellisten oikeuksien dramaattiseen heikkenemiseen.

1. Åbo Akademin suunnitelmat johtavat ruotsinkielisen juristikoulutuksen erityisaseman lakkaamiseen

Tähän saakka Helsingin yliopistolla on ollut yksinoikeus ruotsinkieliseen oikeustieteen maistereiden koulutukseen. Tiedekunnalla on tässä erityisvastuu muun muassa niin, että säädösten (Yliopistolaki 558/2009, 74 § ja Helsingin yliopiston johtosääntö) mukaan osan professuureista täytyy olla ruotsinkielisiä.

Kaksikielisenä yliopistona Helsingin yliopisto on huolehtinut siitä, että ruotsin kieltä taitavia oikeustieteen maistereita, lisensiaatteja ja tohtoreita on koulutettu riittävä määrä maamme tarpeisiin. Toisin kuin Åbo Akademin hakemuksessa väitetään Helsingin yliopistossa voi suorittaa oikeustieteen alan tutkintoja joko täysin suomen kielisenä tai ruotsin kielisenä taikka kaksikielisenä tutkintona. Edellä mainitut maisterintutkinnot ovat yleistutkintoja, joita edellytetään tuomarin ja muissa oikeudellisissa tehtävissä. Lisäksi tiedekunnassa on kaksi englanninkielistä maisteriohjelmaa. Niistä valmistutaan kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maistereiksi, eivätkä ne tuota pätevyyttä esimerkiksi tuomarin tehtäviin. Åbo Akademi suunnittelee rakentavansa OTM-tutkintonsa ainakin osin siellä jo olemassa olevan kansainvälisen maisterintutkinnon pohjalle. Tämä on ongelmallista mainittujen pätevyysvaatimusten kannalta.

Mikäli Suomeen tulisi kaksi ruotsinkielisiä juristeja kouluttavaa yliopistoa, ei ruotsinkielisille vallitsevan laintulkinnan mukaan voida enää antaa erityiskohtelua opiskelijavalinnassa (omaa kiintiötä / omaa valintakoetta). Tähän saakka sen on katsottu olevan mahdollista Helsingin yliopistolle annetun kansallisen koulutusvastuun nojalla ja ruotsinkielisen väestönosan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että ruotsia äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden määrä romahtaisi Helsingin yliopistossa - ja yhteisvalinnan seurauksena myös Åbo Akademiin. Tämä rapauttaisi oikeustieteellisen tiedekunnan toiminnan aidosti kaksikielisenä sekä ruotsinkielistä oikeuskulttuuria ja aktiivisia pohjoismaisia yhteistyösuhteita ylläpitävänä yksikkönä. Samalla

tämä johtaisi paluuseen 1970-luvun alkuun (aikaan ennen positiivista erityiskohtelua), jolloin äidinkieleltään ruotsinkielisten opiskelijoiden määrä ja siten osuus nuorten juristien määrästä oli häviävän pieni.

Opetus- ja kulttuuriministeriön 2030 vision mukaisesti läheiset pohjoismaiset ja muut kansainväliset tutkimuskontaktit ovat tehneet Helsingin yliopiston oikeustieteellisestä tiedekunnasta nyt jo vetovoimaisen sekä korkeatasoisen kaksikielisen oppimis- ja tutkimusympäristön, jossa tehtävä tutkimus ja siihen perustuva opetus on kansainvälisestikin korkeatasoista. Tämän johdosta meiltä valmistuneet maisterit ja tohtorit ovat työllistyneet erinomaisesti.

Lisäksi Helsingin yliopistosta valmistuneet ruotsinkieliset juristit ovat samastuneet ruotsinkieliseen oikeuskulttuuriin, jolla on keskeinen asema maamme suomenruotsalaisen identiteetin ylläpitämisessä sekä ruotsinkielisen väestön sivistyksellisten perustarpeiden ja perusoikeuksien turvaamisessa.

2. Helsingin yliopistoon otetaan runsaasti maisteriopiskelijoita Åbo Akademista ja kaikki opivat juridiikkaa ruotsiksi ja suomeksi

Joka vuosi oikeustieteellisen tiedekunnan aloituspaikoista runsaat 10 % (tällä hetkellä 14 %, viime vuosina noin 35 paikkaa) on varattu ruotsinkielisille opiskelijoille. Aloituspaikkoja on sekä Helsingissä että Vaasassa. Lisäksi huomattava osa opiskelijoistamme suorittaa kaksikielisen tutkinnon. Kaikki opiskelijat valmistuvat (tällä hetkellä kirjoilla on noin 150 opiskelijaa; vuonna 2019 valmistui 72 kaksikielisen oikeusnotaaritutkinnon suorittanutta).

Tiedekunta tarjoaa maisterikoulutuspaikan puolelle Åbo Akademian oikeusnotaareista. Åbo Akademiassa *rättsnotarie* -tutkinnon suorittaneiden kiintiö on ollut 10 opiskelijaa vuodessa. Valintaperusteiden mukaan 10 parhaiten menestynyttä hakijaa hyväksytään suoraan opiskelijaksi. Kiintiö on tullut aina täyteen, ja opintonsa aloittaneita on ollut vuosittain 10-11 (tasapisteiden vuoksi hyväksyttyjen määrä voi olla enemmän kuin 10). Hakijoita on ollut vuosittain keskimäärin 19 (esim. vuonna 2017: 17; vuonna 2018: 23 ja vuonna 2019: 18). Haluamme alleviivata sitä, että Helsingin yliopistolla on valmius kasvattaa tätä kiintiötä tarvittaessa.

Tiedekunnan antama ruotsinkielinen oikeustieteen maisterin tutkinto on korkeatasoinen ja arvoitettu. Sen suorittaneilla, jotka opintojensa aikana oppivat myös suomenkielisen juridisen terminologian ja pystyvät valmistuttuaan toimimaan ongelmitta sekä ruotsin- että suomenkielisissä oikeudellisissa tehtävissä, on kova kysyntä hallinnon, tuomioistuineläimen ja elinkeinoelämän palvelukseen. Kaikki työllistyvät heti.

Oikeustieteellinen tiedekunta on hoitanut koulutusvastuunsa hyvin. Tiedekunnassa on tällä hetkellä kolmen professorin tehtävän lisäksi kolme lehtorin ruotsinkielistä tehtävää. Annettava opetus perustuu korkeatasoiseen tutkimukseen, sillä kaikkien tehtävien tämänhetkiset haltijat ovat erinomaisia tutkijoita ja opettajia. Professorin suomenkielisten tehtävien haltijoista yksi on ruotsinkielinen ja kaksi kaksikielistä. Heidän lisäksi eräät suomenkieliset professorit antavat opetusta ruotsiksi. Lisäksi tiedekunta tukee ruotsinkielistä koulutusta erityistoimin, kuten esim. panostamalla ruotsinkielisen kirjallisuuden ja muun opetusaineiston avoimeen saatavuuteen ja siihen, että kaikissa notaarivaiheen opintokokonaisuuksissa etenkin pienryhmäopetus järjestetään sekä suomeksi että ruotsiksi.

Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta hämmästelee Åbo Akademin edellytyksiä koulutusvastuiden laajentamiseen: pienen maan ruotsinkielinen (yliopistoilta edellytettävä tohtoritasoinen) opetusresurssi on rajallinen ja jo nykyisellään varsin haavoittuvainen. Åbo Akademin koulutusvastuiden laajennus pahentaisi tilannetta, ja vaarana on, että kumpikin yliopisto kärsisi opettajapulasta. Selkeä nykyinen työnjako yliopistojemme välillä ruotsinkielisessä koulutuksessa on tarjonnut ja tarjoaa tulevaisuudessakin eväät kukoistukseen molemmille yliopistoille.

3. Juristeja tarvitaan myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella – Vaasan yksikkö vaarassa

Helsingin yliopiston oikeustieteellisellä tiedekunnalla on ollut vuodesta 1991 lähtien erillinen yksikkö Vaasassa, jotta maassamme olisi muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla ruotsinkielisiä ja ruotsia hyvin taitavia juristeja. Iso osa Vaasan yksikön rahoituksesta saadaan alueen yhteisöiltä ja yritysiltä, ja yhteistyö niiden kanssa on monipuolista ja aktiivista.

Noin kolmasosa Vaasan vuosittaisista opiskelupaikoista (35-40) varataan ruotsinkielisille opiskelijoille. Vuodesta 2010 lähtien opiskelijat ovat voineet suorittaa siellä sekä oikeusnotaarin että oikeustieteen maisterin opinnot.

Yksikön (päivittäin kaksikielisen) toiminnan avulla on pystytty takaamaan, että tuomarin ja muihin tehtäviin on riittänyt ruotsin kieltä taitavia henkilöitä varsinkin Vaasan seudulle ja Pohjanmaan ruotsinkielisille alueille. Åbo Akademista juristeiksi valmistuvat tuskin hakeutuvat töihin ruotsinkieliselle Pohjanmaalle; tällä hetkellä lähes kaikki Turun yliopiston oikeustieteellisestä tiedekunnasta valmistuneet työskentelevät pääkaupunkiseudulla.

Mikäli Åbo Akademille annetaan maisterinkoulutusoikeus, se todennäköisesti tulee radikaalisti vähentämään jo nyt melko vähälukuisten ruotsinkielisten ylioppilaiden halukkuutta hakeutua opiskelemaan oikeustiedettä Vaasaan ja siten näivettämään Vaasan yksikköämme.

4. Ruotsinkielisten juristien tarve

Tietojemme mukaan Suomessa ei ole pulaa ruotsinkielisistä juristeista. Sen sijaan maassamme tarvitaan ruotsia nykyistä paremmin osaavia juristeja. Tiedekunta on tehnyt johdonmukaista työtä, jotta ruotsi näkyisi ja kuuluisi nykyistä enemmän päivittäisessä toiminnassamme. Osa Helsingissä annettavasta opetuksesta (esim. rikosoikeudessa) on täysin kaksikielistä, mikä edistää sekä suomen- että ruotsinkielisten kaksikielisyyttä. Suomen kieltä huonosti taitavien on lähes mahdotonta työskennellä Suomessa oikeudellisissa tehtävissä.

Jos kuitenkin ruotsinkielisiä maistereita tarvitaan lisää, tiedekunta on valmis suuntaamaan osan lähivuosina siltä edellytettävästä opiskelupaikkojen lisäyksestä ruotsinkieliseen koulutukseen ja sen Vaasan yksikköön.

Tiedekunta on myös valmis kasvattamaan Åbo Akademista oikeusnotaariksi valmistuneille tarkoitettua kiintiötä niin, että enemmän kuin puolelle sieltä vuosittain valmistuville varataan mahdollisuus opiskella oikeustieteen maisteriksi. On valtavaa taloudellisten ja henkisten resurssien haaskausta laajentaa Åbo Akademin juristikoulutusta kahden-kolmen opiskelijan vuoksi, jotka vuosittain syystä tai toisesta eivät saa jatkomahdollisuutta maamme muissa oikeustieteellisissä yksiköissä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Asian HY/651/00.13.00/2020 asiakirja

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus

 Jari Rönkä 20200910	 Jari Rönkä 20200910
 Jari Rönkä 20200910	 Jari Rönkä 20200910